

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Caput 9. Circa Monialium clausuram.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

DVBIVM XLVI.

An à Monasterio egressus Religiosis interdicitur naturali iure?

189 *Questionis statim.* **C**ertum est, interdictum esse Religiosis à Monasterio egressum sine superioris facultate. Vnde autem hæc obligatio oritur, an ex iure naturali, an ex positivo, non satis est exploratum. Quæstio igitur est, an ad id ex iure naturali teneantur?

190 *Tentur iuxta, & obediunt voto traduntur Religiosi renaturali.* Teneantur quidem, quia professione supposita, & obediunt voto traduntur Religiosi renaturali. Præcis gubernandi, à qua gubernatione le subtrahunt furtivo à Monasterio, egresso. Sic Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 1. cap. 6. per totum speciatim n. 8.

191 *Non tenentur naturali, sed ex positivo iure.* Non tenentur ex naturali, sed ex positivo iure, quia Monachis, quorum professio erat Deo vacare, & salutis propriæ incumbere, Alexander II. præceptum, imposuit in Cap. Iuxta 16. q. 1. ne à Monasterio egredierentur & Tident. scilicet 25. c. 4. de Regularib. aperte hanc expressit obligationem, ibi: Non licet Regularibus à suis conventibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eis missi, aut vocati fuerint, igitur si ex naturali iure ad id obligati essent, speciali hoc positivo præcepto non indigerent, ita nonnulli Auctores.

192 *Naturali, & positivo iure tenentur affirmo.* Ego quidem existimo, ad hoc esse & positivo & naturali iure obligato. Nec enim est novum, eandem rem & naturali & positivo iure prohiberi, quod autem Religiosi egressus sine prælati licentia iure naturali sit prohibita, vltimus ostendo. Nam ex obedientie voto Religiosi non solum obligantur prælati parere, sed parati esse ad obediendum: quam dispositionem nequeunt habere, cum à prælati oculis, & novitia recedunt, igitur quoties ex eo discessu potest scandalum vel infamia tum Religioso, tum Religioni generari: peccatum lethale est. Quia est manifestum signum custodiam religionis graviter esse violatam. At egressus diurnus modo consuetus poterit à lethali exculari, quia custodia Religionis, & subiectio ad prælatum debita non videtur graviter ladi. Suar. to. 4. de Relig. tr. 8. l. 1. c. 6. n. 10.

DVBIVM XLVII.

An feminis fundatricibus Monasterii virorum interdictum sit ingredi: & an Religiosi possint admittere?

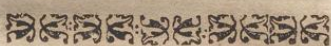
193 *Pij V. constitutionem præmitto.* **P**los V. in constitutione, quæ incipit, Regularium personarum prohibuit in Monasteria virorum ingressum mulierum cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, ac quacunque dignitate, aut præminetia prædicatorum, etiam Comitissarum, Marchionissarum, Ducissarum. Ex quibus verbis est manifestum Imperatrices, Reginas, filias ac nepotes Regum non comprehendi, quia Co-Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

missæ, Marchionissæ expressæ fuere ut gradus supremi, & quia sub generali prohibitione non censentur comprehensæ ob supremam earum dignitatem. Quæstio autem nunc sub hac constitutione fundatrices Monasterii seu patronæ comprehendantur?

194 *Comprehenduntur.* **C**omprehenduntur quidem, quia sub illa verba *Mulieres cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis &c.* manifeste indicant eas volumine pontificem comprehendere. Certe fundatrices de stirpe Regiæ ob earum dignitatem à generali prohibitione excluduntur, à fortiori fundatrices, & patronæ ob earum qualitatem ætius Monasteria deiciunt, excludi debent, ita Suar. to. 4. de Relig. tr. 8. l. 1. c. 7. n. 6. pallo t. 3. d. 4. de statu Relig. pnn. 8. n. 4.

195 *Non comprehenduntur.* **P**rimam sententiam fateor esse probabiliorē, sed secundam satisse probabilem iudicari. Equidem ex Gregorij declaratione aliquod argumentum obstat delum non potest, ut affirmetur fundatrices comprehendendi sub constitutione illa in Religione ea, in qua non est regula permittens earum ingressum, secus ubi est regula eum ingressum permittens, quia hæc constitutiones non ad derogandas regulas, sed ad derogandas facultates aduersus regulas fuere expeditæ.

196 *Hanc sententiam eligo.* **P**rimam sententiam fateor esse probabiliorē, sed secundam satisse probabilem iudicari. Equidem ex Gregorij declaratione aliquod argumentum obstat delum non potest, ut affirmetur fundatrices comprehendendi sub constitutione illa in Religione ea, in qua non est regula permittens earum ingressum, secus ubi est regula eum ingressum permittens, quia hæc constitutiones non ad derogandas regulas, sed ad derogandas facultates aduersus regulas fuere expeditæ.

CAPVT IX.

Circa Monialium clausuram.

DVBIVM LXVIII.

An Episcopi possint, Monasteriis exemptis ab eius iurisdictione subiectisque prælati Regularibus clausuram Monialibus indicare, & indictam instare, an observetur?

197 *Nonnulla recole.* **R**Ecolo, quibus in locis Moniales clausuram debeant observare. Sunt quidem eaque secularibus non patent. Quare si claustrum ad Ecclesiam Monialis exeat, vel ad primi ostij ianuam communiter secularibus patentem, clausuram violat, nec ab eius violatione excusatur ex eo, quod Ecclesia aut ostium illud eo tempore, quo

quo exit clausum sit. Quia id est per accidens. Sic explicuit Gregor. XIII. in sua *Bulla*, *Deo Sacris Virginitas*. Quam quidem clausuram potest Episcopus indicare Monasteriis sibi subiectis auctoritate Ordinaria: subiectis vero Sedi Apostolicæ auctoritate delegata. Explicite deo dicitur a Trident. *sess. 25. c. 5. & 21. de Regularibus*. Sed quia alia sunt Monasteria a iurisdictione Episcopi exempta, neque Pontifici immediate subiecta, sed Regularibus Prelatis: quaeritur, an his Monasteriis possit Episcopus clausuram indicare, & iudicium instigare, an obiciatur?

198 Non potest, quia Tridentinum, & Pius Bonifacii VIII. derogat, sed potius eam confirmare. At Bonifacius solum concessit Episcopis, ut in Monasteria Sedi Apostolicæ immediate subiecta clausuram indicere. Ea autem quæ Prelatis Regularibus subiciuntur, eorum gubernationi subiecta: Ergo Tridentini decreto, & Pij V. constitutione aliam auctoritatem habere non possunt. Siquidem commune est, constitutionem declarantem & interpretantem intelligi debere cum eisdem extensionibus, & limitationibus, ac est constitutio declarata. Addo, Pium V. solum dixisse, posse Episcopos in monasteriis Sedi Apostolicæ mediate vel immediate subiectis clausuram indicare una cum superioribus eorundem Monasteriorum. Quod intelligi debet, singula singulis tribuendo, hoc est, posse Episcopos in his, quæ immediate Sedi Apostolicæ subiciuntur: non autem ut possint Episcopi in his, quæ mediate Sedi Apostolicæ subiciuntur Regularibus Prelatis sunt subiecta. Alias non recte Pius V. diceret clausuram indicare iuxta formam constitutionis Bonifacii VIII. in Concilio Tridentino innovatam, & approbatam; seque illam approbare, & innovare in omnibus, & per omnia. Sic *Nou. comment. 4. de Regularibus*. Llamas *de methodo curat. in append. §. 5. Sanchez l. 6. Decal. c. 15. n. 21.*

199 Potest equidem, quia licet Bonifacius VIII. in *Cap. Periculoso* clausuram horum Monasteriorum indicendam commiserit eorum Prelatis: inde tamen non inferitur, Tridentini decreto, & Pij V. constitutione hanc facultatem Episcopis concessam non esse. Non enim absque causa Trident. cum de Monasteriis Sedi Apostolicæ subiectis locutum est, omisit dicere, *Immediate subiectis*, sicuti dixit Bonifacius: ut hac ratione Episcopus extenderet ad Monasteria Sedi Apostolicæ subiecta sive immediate sive mediate mediis scilicet Prelatis Regularibus, quod Pius V. ut omnem dubitationem tolleretur, in suo motu proprio incipiente *Circa Pastoralis* videtur expresse declarasse. Mandantes (ait) in virtute Sanctæ Obedientiæ Primatibus Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in civitatibus, & Diocesibus propriis presentes nostras litteras publicare faciant, ac in Monasteriis Monialium sibi Ordinario iure subiectis. In his vero quæ ad Romanam mediate, & immediate spectant Ecclesiam, sedis Apostolicæ auctoritate una cum superioribus eorundem Mo-

nasteriorum clausuram, ut pramittitur, quamprimum poterit, servari precaverit. Constat ergo ex his verbis Episcopos Sedi Apostolicæ auctoritate posse clausuram indicare Monasteriis Regularibus Prelatis subiectis una cum ipsorum Monasteriorum Prelatis: id est, simul ac ipsi illorum Prelati Monasteriorum, ita Praxis Episcoporum. p. 2. v. *Monialis*, g. 4. & 8. Barbosa *parte tertia de potest. Episc. allegat. 102. numero septimo & octavo* refertque ibi, & in *remis Consilij* id a Sacra Congregatione fuisse ecclesiam Castro palao *tomo tertio d. 4. de statu Religion. pun. 9. n. 7.*

Hoc probabilis esse non dubito. Fateor enim Tridentinum, & Pium V. confirmasse, & innovasse Bonifacii VIII. constitutionem, nulloque modo eam derogasset: etiam ad constituendam clausuram auctoritatem maiorem præstent Episcopis, quæ Bonifacius VIII. præstiterat. Ex hac enim maioris auctoritatis concessione, scilicet in Monasteria Prelatis Regularibus subiecta non tollitur, nec minuitur Prelatis Regularibus potestas; sed potius illis fauet. Ergo ob hanc concessionem non derogatur dispositioni Bonifacii VIII. sicuti iurisdictioni, quam habent Ordinarii absolventi peccatis, & censuris non derogatur ex eo, quod Religiosi eadem potestate ex privilegio potuerunt.

DV BIVM XLIX.

An Episcopo competat approbatio causæ, ut Monialis Monasterij exempti clausura egrediatur?

Certum est, Episcopo competere huius causæ approbationem, si Monialis sit Status illi subiecta: vel est subiecta immediate Sedi Apostolicæ, quia tunc non solum debet approbare adesse causam legitimam egrediendi: sed etiam debet ut superior licentiam ad egrediendum impetire. Solum de Moniali ab Episcopo exempta, ac regulari Prelato subiecta. Quaeritur, an approbatione causæ legitimæ egrediens Episcopo competat? Non competit, quia præterquam quod in usu non est, concessa à Generali, vel provinciali Prelato, quibus hæc Monasteria subiciuntur censetur concessa ab Episcopo: quippe illi iurisdictione quasi Episcopali erga subditos suos potiuntur. Sic Llamas *methodo curat. in append. paragrapho quinto numero 9. manu. tomo primo q. Regul. question. 49. articl. 6.*

Competit quidem, quia necessaria est Moniali non solum licentia & approbatio causæ egrediens data Prelato Regulari, sed etiam ab Episcopo ex constit. Pij V. *Incipit, Decori, & honestati*, ibi: *Quæ tamen infirmitas præter alios Ordinum superiores, quibus cura Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, vel alium loci Ordinarium, etiam si prædicta Monasteria ab Episcoporum, & Ordinariorum iurisdictione*

Secl. II de Stat. Relig. Nat. & c. Dub. 147

iurisdictione exempta esse reperiantur, cognita & expresse in scriptis approbata sit. Ergo non sufficit Prælatorum Regularium licentia. Ita Nauar. comment. 4. de Regular. numer. 6. Azor. 10. l. 13. cap. 8. §. 1. Suar. 10. 4. de Relig. 17. §. 1. c. 9. num. 13. Barbol. p. 3. de potest. Episc. leg. 102. n. 28 Zerola prax. Episc. p. 2. v. Monialis, dñb. 8. & alj.

Manifestum est, sp. data pij constitutione, præter licentiam Prælatorum Regularium approbationem can. ab Ordinatione requiri. Verum spectato vlt. ac contractu ordine cit. d. derim approbationem hanc Episcopi necessariam non esse, sed Prælati Regularis f. c. utatem sufficere. Porro in Hispania sic video vltim obdixisse. Hæc autem Prælatus, qui hanc licentiam, & approbationem impertire debet, est Prælatus mediatus, vel immediatus, cui Monasterium quoad regimen & gubernationem subiacet. Quia in præfatis constitutionibus sic cauetur abique vlla distinctione de superiore mediato, vel immediato, Nonau. Sanchez l. 6. Decal. c. 15. num. 28. vbi aduersus, sub hu. usmodi superiore Abbatiam minime comprehendit, vt pote eodem clausula præcepto obligatam.

D V B I V M L.

Ob causas similes illis, quæ à Pontifice assignantur, vi Monialis licentia egressus imperiator potestne ei licentia concedi?

205
Nonnulla
p. m. itto.

PRæmitto, Bonifacium VIII. Cap. Periculoso, de Hain Regul. in 6. articulo esse locutum, eam solam legitimam causam assignans, si Monialis labores, tanto, ac tali morbo, quocum abique graui monialium periculo, vel scandalo haud posset in Monasterio commorari. Atque Tridentinum legitimam causam arbitrio Ordinarij reliquisse, dum vero V. in sua constit. ne piente, Decori, & honestati, causam legitimam expresse eam esse Magnam incendium, infirmitatem lepræ, aut epilepsiam. Nominem quidem magni incendij Doctores intellegere incendium, cui lucrum non valeat abique periculo perueniendi Moniales si intra claustra commorentur. Sub lepræ nomine infirmitatem contagiosam, ob quam infectus a societate communis consortio separari. Sub epidimie appellatione non solum morbum pestiferum maiorem partem ægrotorum interueniens, sed morbum qui facile ad alios diffunditur, licet maiorem partem eorum, quos fert, non enecat. Sanchez l. 6. Decal. c. 15. n. 34. Suar. 10. 4. de Relig. 17. §. 1. c. 9. n. 3. Iam requirito, non ex causa simili præfatis potest licentia egressus Moniali concedi?

206
Non potest

Non potest. Quia si ex alijs similibus causis licentia concedenda esset, frustra Pius V. his tres causas tantum expresse sub dictione taxauit, statuens extra illas nemini Monialium licentiam esse exequendi, nec vlli Prælato fas. Esch. & Mend. Theol. Moral. Tom. VII.

else licentiam concedere. Sic Additionar. ad Nauar. l. 3. constit. tit. de Regul. conf. 70. Zerola prax. Episc. p. 1. v. Monialis ad 16. q. dñb. 1. Testaturque sic fuisse a Sacra Congregatione decum.

Potest equidem ad causas similes dispositio Pij V. extendi, quia illa non est extensio formalis, sed materialis. Receptum enim est apud Doctores dispositione legis non solum fauorabilem, sed & odiosam ad casus similes ratione decidendi comprehensos extendi, quia illa non est dicenda extensio, sed inclusio. Ita Nauar. comment. 4. de regul. m. 4. Gutier. l. 1. canon. 99. c. 14. n. 9. Az. p. 1. l. 13. c. 8. q. 1. manu. 1. q. 9. regu. q. 49. a. 3. Zenedo collect. 3. ad sext. decret. Sanchez l. 6. Decal. c. 15. n. 37. alios citans Barbol. p. 3. de potest. Episc. leg. 102. n. 16. Suar. 10. 4. de Relig. 17. §. 1. c. 9. n. 3.

Hoc dicendum existimo. Nam eadem ratione hæc in Authem Vi. cum de appellat. & Leg. Regia 8. tit. 7. p. 6. enuncientur quatuor casus, ob quas tantum exheredari filius possit, d. fendunt. Communitur Doctores apud Melin. l. 1. de p. inog. c. 9. n. 32. ex causis similibus eadem uocationem fieri posse. Et licet l. fin. c. de reuocand. donationib. statuatur ob solas causas ibi expresse reuocari donationem posse: firm ac communiter Doctores ob causas similes idem posse p. æ. r. Ergo in præfatis etiam si Pontifex tres solum causas enumerarit, si alia similes, vel efficaciores apponantur, licentia est concedenda.

D V B I V M LI.

Ob morbum lethalem quidem Monialis si in Monasterio persistat, reliquis autem Monialibus non contagiosum: potestne egrediendi licentia concedi?

209
Quæstio
Sacra.

PONO Monialem morbo corripit periculoso ipsi, quique iudicatur inextremum eam si in Monasterio persistat, vel ob æris interperiem, vel ob ædium, quo ibi afficitur, vel ob medicaminum penuriam, vel ob longam Medicorum distantiam, & c. at si in Monasterio egrediaur, crediur à periculo liberandam non tantum hu. usmodi morbum iudicatur posse communiter reliquas Moniales inficere: dubium igitur est, num ei possit egrediendi licentia concedi?

210
Potest con-

Concedi potest, quia leg. stator humanus non videtur obligare posse, ne non quis fugiat mortem, etiam supposita voluntaria assumpti status obligatione, nisi ea in fuga bonum commune maxime periclitetur: vt contingit in bello, & in Religiosis commorantibus in regione infecta, qui si ibi habitare compelli non possent, conuentus dissolueretur. At ex egressu vnus vel alterius Monialis infirmæ, cuius valetudo speratur extra claustra, intra autem desperatur: non videtur bonum commune castitatis, ac Religionis periclitari. Ergo non est censendus Pontifex suo præcepto ad claustrum in hoc casu obligare voluisse. Sic Nauar. comment. 4. de regul. m. 49. Suar. 10. 4. de Relig. 17. §. 1. c. 9. n. 9. eam probabilem esse Palao affirmat. 3. d. 4. de statu Relig. p. m. 9. n. 15.

N 2 Non

211
Concedi
non potest.

Non potest concedi, quia haec causa non est similis, sed potius dissimilis iis, quas Pius VII. legitimas esse expressit. Nam Pontifex eas causas legitimas esse expressit, quae non tam bonum speciale singularem Monialium quam conventus spectabant: ut constat ex assignatione magis incendij, infirmitate leprosa, & epidemiae, quae toti conventui detrimentum inferunt. Ergo causa singulariter nociva similis non est iis, quae à Pontifice enumerantur. Ita Gutier. l. 1. Canon c. 99. c. 14. nu. 7. Laym. l. 4. tr. 5. c. 12. num. 1. Sanchez l. 6. Decalog. c. 15. n. 39. Zecola prax. Episcop. p. 2. v. Monialis, sine Zenedo col. cit. 3. ad sext. Decent. Manu. tom. 1. Reg. l. 99. quæst. 49. a. 3. Barbosa parte. tertia de potest. Episc. allegat. 102. num. 21.

212
Primam
eligo sententiam.

Hanc sententiam communem esse, & consulendam non dubito: primam tamen hæreo satis quidem probabili. Nam casus hic non videtur dissimilis iis, quos ut legitimos Pontifex expressit, imò potius sub illis contentus. Non enim Pontifex solam causam publicam, & toti conventui nocivam spectasse videtur, sed etiam singularem singulis Monialibus periculosam. Quod exemplo incendij P. Surtius n. 11. probat. Si enim fingeremus incendium talem esse conditionis, ut eo una, vel altera moniali periclitaretur, nisi exiret à claustris, reliquis abque periculo manentibus: cui dubium esse potest, illas Moniales periculo obnoxias legitimam egressus causam habere. Ergo ex paritate rationis quoties ex incendio, vel bello, vel agitudine, vel alia causa periculum manifestum adfit in clausura observatione, cesset verò extra illam: legitima erit causa egressus.

DVBIVM LII.

Pœne præscriptæ Monialibus clausuram violentibus, afficiuntur Monialem legitimo titulo egressam & conventu, sed inique extra claustra commorantem?

213
Recolo pœnas à iure præscriptas

Recolo quis pœnis subiaceant tum Moniales illicitè egredientes, tum comitantes, vel aliquomodo cooperantes, ad egressum. Bonifacius VIII. pro huiusmodi actionibus nullam pœnam tulit in Cap. Periculoso, neque Tridentinum. At pius V. in constitutione, quæ incipit, *Decori, & honestati* pœnam excommunicationis reservatæ imponit adversus egredientes, seu licentiam egressus quomodocumque concedentes aliter quam in constitutione permixtum est. Item adversus concomitantes, vel illarum receptatrices personas, siue Ecclesiasticas, confanguineas, vel non Insuper adversus egressas, & superiores licentiam concedentes fert Pontifex privationem dignitatum, officiorum & administrationum, quæ eo tempore obtinent, redditque ad ea inhabiles, & ad alia in posterum obtinenda. Quæserim itaque, an hæc pœne afficiant monialem legitimo titulo egressam, sed inique extra castra commorantem?

Non afficit. Quia Pontifex has pœnas indixit egredientibus aliter, quam ipse disposuit. At Monialis hæc non aliter est egressa, licet aliter post egressum commoretur. Ergo hæc pœne illam animè comprehendunt. Sic Sanchez. l. 6. De cal. c. 15. n. 70.

Afficit equidem. Quia Pontifex has pœnas Monialibus indixit egredientibus aliter, quam ipse se disposuerat, & morantibus extra claustra sine necessitate. Ergo commorans extra claustra sine necessitate, non egreditur à monasterio qualiter Pontifex præcepit, siquidem non implet illam conditionem ut solus durante necessitate extra claustrum commoraretur. profectò Monialis, quæ extra Monasteria vagatur, proptèr dicitur à monasterio egrediens. Quia ad hanc denominationem non est spectandus primus egressus physicus sufficit moralis, & continuatus. Ita Llamas in metho curat. append. paragrapho 10. palao tom. 3. d. quart. de statu Relig. puncto 9. num. 21.

Veriorem hanc partem esse iudico. Nam Pontifex imponens privationis, ac inhabilitatis pœnam non fuit usus verbo *Egredientes*, sed *Egressas*, ut tacite insinuat illis ver. *egressas* idem significari. At constat, monialem egressam, & ultra tempus necessarium in sæculo commorantem statum pontificium violare: Ergo his pœnis afficitur.

DVBIVM LIII.

Excommunicatio hæc, & officiorum, dignitatum, ac administrationum privatio afficitne, Episcopum comitantem Monialem, vel inique licentiam impertientem, seu approbantem egressum?

Episcopum non afficit, quia textus apponendo pœnas, expresse Episcoporum non egit mentionem. Sed solum generaliter dixit, excommunicationi subiacerent comitantes inique egressam, vel illam receptantes licentiamque exendi aliter quam præscribitur concedentes. Et infra, tam egressas, quam præfidentes, & alios superiores prædictos eis licentiam huiusmodi concedentes, dignitatibus, officiis & administrationibus per eas, & per eos tunc obtentis privat; & illos ad obtenta, & ad alia in posterum obtinenda inhabiles decernit. Quæ quidem omnia de Regularibus prælati, aliique Ordinati videntur tantum intelligenda, non de Episcopis quorum expressa mentio non est facta. præcipue cum in Cap. Periculoso, de sententia excommunicat. in sexto decimum sit, nulla suspensione Episcopos ligat, nisi illorum expressa mentio fiat. Hæc autem privatio, & inhabilitas dignitatum officiorum, &c. est quædam suspensio: Ergo saltem hanc pœnam Episcopi non contrahunt. Sic nonnulli sententiam

Secl. II de Stat. Relig. Nat. & c. Dub. 149

sententiam probabilem esse Castro Palao 10. 3. d. 4. de statu Relig. pun. 9. n. 12.

218
Episcopum
Affici.
Afficit Episcopum excommunicationis poenasi monalem inique egressam comitur, vel recipiat, vel licentiam abique causa legitima concedat. Quia à poena excommunicationis non possunt eximi Episcopi, eo quod illorum non fuerit expressa mentio facta, ad eam enim poenam incurrendam, ea mentio necessaria non est, vt colligitur ex Cap. Quia periculoso, de sent. excomm. in 6. De Poena autem priuationis incurrit Episcopus, inique licentiam concedens. Quia hæc priuatio & inhabilitas non est suspensio, quæ sit censura: & in Cap. Quia periculoso de suspensionis censura videtur. Pontifex locutus. Ita Manuel. 1. Regul. 99. q. 49. a. ult. Sanchez. l. 6. Decal. 15. num. 72 Palao citatus.

219
Auctoritas
repositio.
Existimo id certum esse, si de excommunicationis poena loquamur ob rationem prædictam. At si de priuatione dignitatum, officiorum, &c. sermo procedat, non est ita certum. At probabilior reor, eam poenam Episcopos inique licentiam concedentes incurtere, quia ibi expressa Episcopi facta est mentio, siquidem dixit textus, Episcopi, & Regularis Prælati esse, hanc licentiam concedere, & postea subdidit priuationis poenam aduersus superiores prædictos eis licentiam huiusmodi concedentes: Debent ergo hæc verba intelligi de superioribus, de quibus immediate antea mentionem fecerat: ac hi erant Episcopi, ac Regulares Prælati: Ergo omnes hi eis poenis comprehenduntur.

DVBIVM LIV.

Monialis, quæ ex vno Monasterio in aliud remeat, si in via accidat, vt ad locum accedat, in quo aliud Monasterium ex quocumque Ordine existat: potestne inibi hospitio recipi?

220
Nonnulla
suppono, &
statumque
Monis nunti-
o.
Certum est, omnibus cuiuscumque sit conditionis, excepto Rege, Regina, eorumque filij, nepotes ingressus in Monasteria Monialium prohiberi. Cap. Periculoso, de statu regul. in 6. Tridentin. sessio. 25. c. 5. At infantibus minime prohiberi, nec Moniales illos admittere. Perpetuo autem amittentes minime excipi posse. Nam ij tanquam ebrij, & dormientes hac obligatione ligati sunt, licet ob rationis defectum ab illius obseruatione excusentur, quam excusationem habere nequeunt eos liberè introducetes, vel admittentes, licet non haberent, si ebrios, & dormientes introducerent. Suarez, tom. 4. de Relig. tr. 8. lib. 1. cap. 10. num. 3. Sanchez l. 6. Decalog. cap. 16. num. 8. Dubito verò de Monialibus licite à Monasterio egressis, an eis liceat Monasteria ingredi: Et quidem ingredi posse in proprium Monasterium, vbi professe sunt nemo dubitabit, cum solum ob urgentem necessitatem, & licentia in scriptis obtemperata, permillum eis est extra claustra manare. Esch. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

nere. Quæstio igitur est, num Monialis, quæ ex vno Monasterio in aliud remeat, si in via accedat ad locum, in quo Monasterium existat, siue sit eiusdem Ordinis, siue diuersi, possit ibi recipi hospitio?

Potest equidè, quia sic recepta clausuræ seruatur eo modo, quo potest, & recipientes eam hanc fouent obseruationem. Ergò nulla p. adest ibi clausuræ violatio: nec credendum est, Pontificem huiusmodi ingressum adeo Monialis honestati agnatum interdixisse, Sic Llamas metho. curat. append. §. 11. fine.

222
Non potest sine superioris Monasterij illius licentia, quia cum non sit illius Monasterij, sed Recipi. non alterius, comprehenditur sub prohibitione potest.

Concilij interdicentis ingressum omnibus, qui ad conuentum illud non pertineant. Licentia verò dari potest, si eo in loco non ad adsit hospitium, quo commode, ac decenter noctem ducere valeat, quia eo casu honestati Monialis, & decentiæ habitus Religiosi confulitur. Ita Palao tom. 3. d. 4. de stat. Relig. pun. 10. §. 1. num. 4.

223
Distinguendum cum Sancio l. 6. Decal. c. 6. n. 10. else reor. Primam sententiam admitto, si Monasterium sit eiusdem Ordinis, & habitus si diuersi autem sit, secundam amplector, quia comparatione Monasterij eiusdem ordinis celsat prohibitionis ratio, nempe ne extranea illic ingrediatur. At Monialis eiusdem Ordinis & habitus extranea à conuentu nō est, sed moraliter propria illius. Ergo ingredi potest, siue hospitij causa, siue gratia animi recreandi, aut sanctimonialis inuisendi. Hæc autem licentia concedi è Monialium Prælati posse etiam si alieni habitus sit Monialis, existimo, si eo in loco non sit aliquod hospitium in quo noctem commode ac decenter ducere valeat. Quia Religiosa charitas, honestasque Monialis sufficientem causam huiusce licentiæ concedendæ exhibent.

DVBIVM LV.

An Prælati conuentus possit vices suas Abbatissæ committere, vel confessorio, vt ipsi ingrediendi in Monasterium altis licentiam expediant?

224
Certum est Episcopum licentiam hanc concedere in monasterijs sibi sedique Apostolicæ immediate subiectis: in alijs vero Regularibus Prælatos. Nomine autem Episcopi venire Abbatem, priorem, & quemlibet alium iurisdictionem quasi Episcopalem habentem. Non enim dignitas, sed officium, & iurisdicctio nomine Episcopi spectatur. Item Vicarium Episcopi, & Capitulum sede vacante. Quia hi sunt Ordinarij, quibus Monasteria Episcopali iurisdicctiōni subiecta submittuntur. Debent autem hi speciale mandatum habere præcipuè quoad monasteria sedi Apostolicæ immediate subiecta. Quia hæc non auctoritate Ordinaria, sed delegata ab Episcopo reguntur, quæ ex Vicariatus designatione non censetur communicari.

N;

communicari;

communicari. Barbosa p. 3. de potest. Episc. al-
legat. 102. num. 28. Nomine autem superio-
ris intelligi Regularem Praelatum illum siue
Pro-Generalem, siue Prouincialem, siue lo-
calem, cui Monasterium subicitur, quia
solum subiectionem, & gubernationem
Concilium spectauit. Suar. tom. 4. de Relig.
tr. 8. l. 1. cap. 10. num. 12. Quæsitum vero
num Praeatus conuentus possit, circa licen-
tiam ingrediendi, vices suas Abbatissæ, vel
confessario communicare?

225 Potest quidem, quia potestas hæc iure
Ordinatio Praelato competit. Ergo potest eam
cuiuslibet communicare. Sic Nanan. comment. 4.
de Regular. numer. 60. Manu. p. 1. 99. Regul.
9. 46. articuli. secund. Graf. p. 2. decision. l. 4. c.
13. num. 6. Sanchez lib. sexto. Decal. capit. 16.
numer. 22.

226 Minime potest, quia Concilium ses. 25.
num. 65. hanc delegationem videtur prohi-
buisse, cum dixit nullum alium præter Epi-
scopum, & superiorem hanc licentiam im-
petrare posse etiam cuiuscunque facultatis
hactenus concessi, vel in posterum conceden-
di prætextu. Igitur nec Abbatissæ, nec con-
fessario hæc facultas potest committi. Ita
Suar. tom. 4. de Relig. tr. 8. l. 1. capite 10. m. 14.

227 Hoc probabilis esse iudico. Scio autem ab
aliquo Doctore obici, frequenter contin-
gere casus, qui necessarii ingressum postu-
lant, & superior abest, ergo expediebat, hanc
potestatem Abbatissæ aut confessario com-
municari. Sed facile respondeo, absque
communicatione facultatis huius absolutæ,
casibus his posse prouideri: si superior eam
facultatem ingressus concedat ei, cui Ab-
batissæ, vel confessarius expedire iudicaue-
rit. Vnde Abbatissæ, vel confessario non
committitur facultas, sed causæ iudicium,
vt facultas à superiore concessa habeat effe-
ctum.

DVBIVM LVI.

*Licentia exhibenda à superiore in scri-
ptis. vt quis Monialium claustra
ingrediatur, proceditne in casibus
frequenter occurrentibus, & à in-
re concessis?*

228 S Vppono, modum, quo hæc licentia
concedi debet, à Concilio præscribi, nem-
pe vt sit in scriptis, & rarius, maturio-
rique consideratione concedatur. Vnde exi-
stimo lethaliter delictum, & excommuni-
one à Concilio statuta afficiendum qui licen-
tia ore tenus concessa contentus Monasteria
Monialium fuerit ingressus, cum posset li-
centiam in scriptis obtinere. Quæsitum au-
tem, an id procedat in casibus frequenter
occurrentibus, & à iure concessis, quales
sunt ingressus Medici, Confessarii, Visitato-
ris, artificis, ac similibus?

229 In his non procedit, quia horum ingres-
sus à iure est concessus, supponente qui-
dem sepius esse necessarium, & mole-
stum admodum ad superiorem semper recur-

re, vt licentia in scriptis expeditur. Sic
Llamas me. ho. curat in append. §. 6. Ioan.
de la Cruz l. 1. de statu Relig. c. 5. dub. 2. con-
cl. 3. notab. 3. Barbosa p. 3. de potest. Episc. al-
legat. 102. num. 57. & in remiss. consil. ad c.
5. ses. 25.

In his plane procedit, quia Concilium abs-
que vlla exceptione de casibus necessariis, li-
centiam in scriptis requirit. Et licet ingres-
sus Medici, Confessoris, Visitatoris artifi-
cis à iure est Concessus, quando adest ne-
cessitas: at hanc examinare, & approbare,
Episcopo, vel superiori monasterij compe-
tit. Imò aliquando expediens erit lapid hanc
licentiam aliquibus ex his ministris abnegare,
vnde penes Praelatum erit causam ingressus
recognoscere. Ita Nanan. comment. 4. de Re-
lig. n. 60. Sanchez lib. 6. Decal. c. 16. numero
34. Graf. part. 1. decis. libro quarto capite 25.
num. 8.

Cum his probabilis opinor, addens ta-
men, si hæc licentia in scriptis commodè
posse obtineri, vt excludam casum, quo ex
expectatione præfate licentiæ grane incom-
modum timeretur. Non enim lex humana
cum eo obligat rigore: in id nec obligaret
licentiam vel ore tenus expectare, si ex ea
expectatione grane periculum immineret.

DVBIVM LVII.

*Si casu, quo à superiore expectari li-
centia nequeat, vt quis necessa-
rius ingrediatur claustra, nec li-
centia, aut arbitrium Abbatissæ
commissum sit: huius consensus citne
expostulandus?*

S I Abbatissæ commissum sit à Praelato fa-
cultas concedendi licentiam, vt con-
mitti potest iuxta aliquorum probabi-
lem sententiam, de quo supra: vel secun-
dum nostram resolutionem concessa sit à su-
periore facultas iis, quibus Abbatissæ ne-
cessarium esse iudicauerit: certum est, hanc
facultatem, vel hoc arbitrium ab Abbatissæ
esse expostulandum, vt sic fiat ingressus ex
superioris facultate. At si nec licentia, neque
arbitrium commissum Abbatissæ sit; quæ-
sierim, an consensus ingrediendi claustra ab
Abbatissæ sit expostulandus?

Expostulandus est, quia credendum est,
Praelatum pro his casibus urgentibus, quibus
consuli non potest vices suas Abbatissæ co-
misisse, vt maiori cum decencia fiat ingres-
sus, & quoad fieri potest lex de præmit-
tenda licentia obferretur. Sic Sanchez lib. 6. De-
calog. cap. 16. num. 37. Manu. tom. 1. 99. Re-
gul. 9. 46. art. 2. & 9. 47. n. 4.

Non est expostulandus, quia Abbatissæ fa-
cultas hæc committi nõ potest, vt ex trident.
superius ostendi. Et licet committi possit ar-
bitrium, seu iudicium de legitima causa, id
non postulat Abbatissæ officium, cum cuius-
libet alteri singulari committi valeat. Igitur po-
stulanda illius licentia non est. Ita Graf. decis.
1. 4.

Seet. II. de Relig. Stat. Nat. & c. Dub. 151

l. 4. c. 23. num. 6. Nauar. comment. 4. de Regul. num. 60.

235 *Auctoris sententia.* Ego autem existimo (quamuis hoc verius esse reat) consensum tamen Abbatissae cui liber ingrediendi ex licentia superioris in scriptis obrenta, esse necessarium. Quia cum Abbatissae conventus regimen sit commissum, credendum non est, superiorem contra eius voluntatem licentiam alicui illuc ingrediendi, impetire. Monuerim, licentiam absolute concessam ad ingrediendum Monialium conventum, primo ingressu finiri, nisi aliud expresse in cessione declaratur. Quia est dispensatio aduersus clausuram iure communi statutam, ac proinde strictè est interpretanda. Barbosa p. 3. de potest. Episcop. alleg. 102. num. 59.

DVBIVM LVIII.

An legitima sit ingrediendi claustra Monialium causa exhortatio facienda, suscipiendaque in electione Abbatissae suffragia?

236 *Nonnulla suppono circa causas legitimis ingressus.* Bonifacius VIII. Cap. Periculoso, de Statu Monachor. in 6. causam rationabilè & manifestam ingrediendi monialium conventus exposulat. Trident. sess. 25. c. 5. hoc decretum declarans, vel limitans, eam causam indicat rationabilem, quæ necessaria est. Idem tradit Pius V. & Gregor. XIII. in suis constitutionibus. Quanta verò debeat esse hæc necessitas, neque Concilium neque Pontifices definiunt, neque commodè poterat definiti, cum ex causis particularibus, eorumque circumstantiis dependeat, ideoque prudentis arbitrio relinquere. Illud vero est certum, non requiri extremam, neque strictissimam necessitatem: sed gravem sufficere, cui moraliter succurri non possit abique Monasterij ingressu. Suar. tom. 4. de Relig. tr. 8. l. 1. cap. 10. num. 17. Sanchez l. 6. Decalog. cap. 16. num. 40. Barbosa p. 3. de potest. Episc. alleg. 102. num. 48. Potro minor causa requiritur pro foeminarum ingressu, quam viro- rum: & pro ingressu matris, sororis, alteriusque consanguineæ, quam pro extraneæ: pro ingressu diurno, quam pro nocturno: pro ingressuque in priora receptacula, quam in officinas interiores, & cubacula, quia minus clausuram ostendit. Suar. ibid. Quæstio autem num sit legitima causa ingrediendi exhortatio facienda, suscipiendaque suffragia in Abbatissae electione?

237 *Causa est legitima.* Causa est legitima, quia non decent hæc, sicut nec visitationis denunciatio publicè fieri. Sic nonnulli, quos preslo nomine refert Castro Palao tom. 3. de statu Relig. p. 10. §. 302. 3.

238 *Causa legitima non est.* Non est legitima causa, quia expresse Tridentinum sess. 25. c. 7. de Regularibus dixit: Is qui electioni præest Episcopus sine aliis superior claustra Monasterij non ingrediatur, sed ante cancellorum fenestellam vota singularum

audiat, vel recipiat. Quæ verba etsi clarè præceptum non continent, denotant tamen manifestè non esse causam legitimam ingressus electioni Abbatissae præest, cum totum id extra clausuram, iussu Ecclesiæ clausis, fieri valeat. Ita Miranda Manu. Prælat. tom. 2. tr. de Sacris Montal. q. 2. articulo 15. Sanchez l. 6. Decal. cap. 16. num. 50. Suar. tom. 4. de relig. tr. 8. l. 1. c. 10. num. 23. Manu. tom. 1. 99. Regul. q. 46. art. 5. Nauar. comment. 4. de regular. num. 59.

Hoc else indico. At si ob monialium inquietudinem, subornationis periculum, vel ob aliam causam superiores inducent, opus else ingredi Monasterium, & in illius Capitulo electionem facere: possunt equidem, quia Concilium necessarium ingressum non reuocant c. 5. permissum, sed declarant, solam electioni assensum non esse necessitatis causam. Sanchez Manu. supra relati, & Barbosa tom. 3. de potest. Episc. alleg. 102. num. 46.

DVBIVM LIX.

An famula possint admitti pro priuato Monialis ministerio directè?

240 *Possunt admitti.* Directè admitti possunt, casu quò persona nobilis elset, ægræque valetudinis, aut nimis senectutis, nec satis ei per laicas, aut famulas Monasterij consuli possit, quia hoc planè ad necessitatis causam reducitur. Sic Sanchez l. 6. Decal. c. 16. n. 66.

241 *Directè non possunt.* Non possunt directè admitti ad nullius priuati Monialis ministerium: sed omnes debent recipi, vt conventui deferant. Quia obligationem habet infirmis consulendi, vnde si per receptas ad Monasterij seruitium famulas id præstare non valeat, aliæ recipi possunt. Ita Suar. to. 4. de relig. tr. 8. l. 1. c. 10. n. 20.

242 *Auctoris resolutio.* Certum est, ex parte conventus legitimam causam esse ingressus, si moniales indigeant ad infima domus officia, & ad curandas infirmas foeminas seruitutibus. Sæpe enim moniales choro addictæ non valent his officiis incumbere: & cum non adint laicæ seu conuersæ, per quas commodè præstari possint, opus est has famulas excipi: debent tamen recipi sub seruanda clausuræ conditione. Manu. to. 2. 99. Regul. q. 46. art. 7. Pro ministerio autem priuati Monialis directè attentis decretis Consilij ac Pontificum, indicarim, non posse famulas excipi, quod si eis succurri nequeat per receptas ad Monasterij commune ministerium possint aliæ recipi, esto ea intentione recipiantur, vt singularis alicuius famulatui applicentur. Addiderim iam vsu receptam & nescio quanta introductionum securitate) priuatis Monialibus haud difficile famulas permitti.

Frequens accessus ad colloquendam Monasterium prohibitum, induciturne, duobus solum actibus?

243
Præmissa
Pontificii
decreta.

Suppono, in cap. Monasteria, de vita, & honestate, Clericis expressè Alexandrum III. intendentem accessum frequentem ad Monasterium Monasteria removere, dixisse: *Monasteria monialium si quisquam Clericus sine manifesta, & notabili causa frequentare presumpserit, per Episcopum, arceatur: nisi non destiterit, ab officio Ecclesiastico reddatur immunitus: si laici, excommunicationi subdantur. & à cœu fidelium fiant penitus alieni.* At Bonifacium VIII. in cap. Periculoso, de statu Monach. in 6. non solum frequentem accessum, sed accessum ad ea Monasteria interdixisse tam viris, quam fœminis: nullique aliquatenus inhonestæ personæ, neque etiam honestæ, nisi rationabilis, & manifesta causa existat, ac de illius, ad quem pertinet, speciali licentia ingressus pateat ad easdem Moniales. Certe accessus prohibitus in cap. Periculoso, est aditus ad Monialium Monasteria gratia videndi, seu colloquendi cum Monialibus: nam si ex alia causa illuc accedat, sub illa prohibitione non comprehenditur. Suarius 10.4. de relig. tract. 8. l. 1. c. 10. d. 24. Dubito autem, quis sit frequens accessus? an ex duobus solum actibus inducatur.

244
Inducitur
quidem.

Inducitur quidem, quia duplex actus sufficiens est, maxime in re ad eò gravi, ut verbi frequentare vis saluetur. Sic Glof. ad cap. Monasteria. Abbas num. 9. Quæstionem indecensam relinquens. Colmas in pragmat. ad cap. Frequens, §. quapropter f. l. 54. Stephan. Grat. disp. forens. c. 39. n. 18.

245
Non inducitur.

Non inducitur duobus actionibus, quia si inter vnum & alterum accessum longum interponatur tempus, nullatenus dici potest quis frequentem accessum habere. Ita Nauar. comment. 4. de regular. num. 61. Mann. tom. 1. qq. Regul. quæst. 45. a. 4. Sanchez l. 6. Decal. cap. 16. num. 110. Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. l. 1. c. 10. n. 25 Barboia tom. 3. de potest. Episc. alleg. 102. n. 79. & alij apud Sanchez.

246
Auctoris
resolutio.

Existimo, ex communi modo loquendi hanc quæstionem decidendam esse, & prudentis arbitrio relinquendam. Vnde Nauar. & Manuel putant non esse frequentiam, si annis singulis tribus vel quatuor vicibus quis accedat: bene tamen si tribus diebus continuis. Llamas asserit in metho. curat. append. §. 4. frequentiam constitui, si duobus vicibus una die, vel duobus diebus continuis quis accedat. Sequor Sancium affirmantem, ex unico accessu singulis mensibus, vel ex accessu tribus diebus continuis fieri frequentiam.

Sub accessu prohibito comprehenditurne litterarum immissio?

Comprehenditur quidem, quia his decretis non tam accessus materialis cor. Compre-
poris, quam formalis mentis prohibetur. Ergo cum missione litterarum mente quis ad place. Monialem alloquendam accedat, sub prohibitione accessus comprehenditur. Certe in cap. clericus 81. sub eisdem penis prohibetur clericis secreta per domesticos monach. mandare, sub quibus est prohibitus ad eius domicilium accessus. Præterea Gregor. XIII. teste Nauarro conf. 60. de sent. excom. quibusdam Regularibus præcept sub late sententiæ excommunicatione, ne sui Ordinis Monialibus scriberent. Et Romæ est decretum à Pontificis Vicario promulgatum (eodem Nauarro comment. quatuor de regular. numero 61. adherente) nequis vir, vel femina noctu, aut die loquatur, vel scribat Moniali alicui, vel Prælatæ, vel puellæ in Monasterio quacumque ex causa inclusa abique Vicarij eiusdem, aut Protectoris Ordinis licentia, sub pena quingentorum aureorum, & alius arbitriis. Ergo latis indicatur Pontificis intentio litterarum immisionem, quæ quidem nonnquam maius damnum spirituale Moniali, quam allocutio inferunt, ubique prohibentis. Sic nonnulli Doctores plus paritati rationis, quam decretorum tenori innixi.

Minimè comprehenditur sub accessu prohibito litterarum immissio, quia cum quis alicui litteras mittit, haud propriè dicitur ad illud preben-
lum accedere. Nam accessus in sua propria significacione sumptus, est aditus, seu propinquatio. At in legibus, ac præceptis non sunt verba improprie sumenda, præcipue ad effectum extendendi prohibitionem: ergo nullatenus litterarum immissio sub prohibitione accessus debet comprehendere. Ita Suarius 10.4. de Relig. tract. 8. l. 1. cap. 10. numero 28. Nauar. vbi f. Barboia p. 3. de potest. Episc. alleg. 102. num. 80.

Cum his sentio pro certo existimans, sub accessu missionem litterarum non venire. Hoc certum. Nam Gregorij decretum pro illis Regularibus singul. riter fuit expeditum. Et Vicarij decretum extra Romanam ditionem non extenditur, quia factum est à Vicario Pontificis, cuius iurisdictio extra Romanam curiam non viget, cum eius licentia vel Protectoris Ordinis Romæ commorantium exposulatur.

DVBIUM LXII.

Si Religiosi illi, quibus præcipit Gregorius sui Ordinis Monialibus non scribere: vel Romani cives contra Vicarij Pontificis decretum epistolam ad Monialem immittunt, quæ tamen ad eius manus non pervenit: Hi inciduntne, in pœnas eis decretis præscriptas?

250
Incidunt
quidem.

Incidunt quidem, quia præstant opus, cui pœna illæ sunt annexæ. Opus enim prohibitum est Moniali scribere, quod opus iam inique est præstitum, licet Monialis accidentaliter litteras non recipiat. Sic nonnulli, quorum sententiam Palao probabiliter esse iudicat, dum contrariam dicit esse veriorem, *tom. tertio d. quart. de statn relig. punct. 1. n. 5.*

251
Non inci-

Non incidunt, quia Pontifex prohibens, ne quis Monialibus scribat, non prohibet scripturam vicinamque, sed scripturam, quam Monialibus communicatio fiat. In illa enim communicatione datur eis inquietudinis occasio, & forte turpitudinis, quod periculum Pontifex curat hac prohibitionem removere. Ita Palao *citatus*. Nauar. *conf. 60. de senten. excommuni.* Manuel *tom. primo qq. regul. questione 45. a. tertio Sanchez l. sext. Decal. cap. 16. num. 117. Barbosa p. 3. de pœst. Episc. alleg. 101. n. 77.*

252
Idem affir-

Idem affirmo. Nam dum scriptura Monialis non venit ad manus, neque ab ea legitur, nulla cum ea est communicatio, neque illa ei delinquendi occasio tribuitur. Ergo non est opus, cui sunt annexæ pœnæ: atque adeo ex illo præcisè quod scriptæ sint litteræ ea intentione non contrahuntur.

DVBIUM LXIII.

Accessus ad Monialium Conuentus, ut qui cum eis colloquatur sine per se sub his pœnis prohibitus, seclusus extrinsecus circumstantiis?

253
Per se est
prohibitum.

Per se est prohibitum, Quia Tridentinum *sess. 25. capit. sept. dixit* se renovare constitutionem Bonifacij VIIII. Et Pius V. in constit. quæ incipit, *circa Pastoralis officij* dixit, se approbare, & innovare in omnibus, & per omnia constitutionem Bonifacij, illamque distinctè observari, mandare. Fautent textus in *cap. in decima, & cap. deservimus*, idem statumenta, quæ Bonifacius. Ergo etiam seclusus extrinsecus circumstantiis, accessus ad Monialium cœnobium per se est prohibitum. Sic nonnulli, quorum mentem probabilem esse indicat Palao, & alij.

Per se prohibitum non est, quia prohibitio facta in *cap. 1. Periculo* so tam de ingressu. Non est quam de accessu consuetudine fuit abrogata. *prohibitus* At nec Tridentin. decreto, nec vlla alia Pontificia constitutione est illa prohibitio accessus innovata. Nam licet Tridentin. inicio decreti dixerit, se renovare constitutionem Bonifacij VIIII. at eam renovationem subiungit, solum meminit egressus, & ingressus, nulla de accessu mentione facta. Pius verò etiam in constitutione illa *circa Pastoralis* dixerit, se approbare, & innovare in omnibus, & per omnia constitutionem Bonifacij: non inde inferitur renovare accessu prohibitionem, quia nec verbum illud de accessu fecit, & illa generalia verba iuxta subiectam materiam sunt accipienda. Illa autem verba. *In omnibus, & per omnia* hunc sensum adinunt: se scilicet innovare constitutionem Bonifacij prohibentem Monialibus ingressum in omnibus & per omnia, quæ hanc prohibitionem concernunt. Denique *capit. Decima, & capit. deservimus* præcipiunt verba non continent. Ita Palao *tom. tertio d. quart. de sta. u. relig. punct. 11. numero sept.* Nauar. *comment. quart. de regular. numero 61.* Manuel *tom. tertio qq. regul. questio. 45. a. 4.* Suar. *tom. quart. de relig. tract. 8 l. 1. cap. 10. num. 27.*

Probabilis existimo, per se seclusus circumstantiis accessum illum non esse peccatum, quia per se peccatum esse nequit nisi stante iuris positivi prohibitione. Addiderim verò licet accessus ad monasteria monialium per se prohibitum non sit, nec peccatum: at spectatis circumstantiis extrinsecis tæpe grauem culpam constituit. Nam si prava intentione quis accedat, si periculum lapsus in beat, vel Moniali alloquenda iniciat, si aliis scandalo sit, vel occasionem præbeat, sinistra de monasterio opinionem habendi, graviter proculdubio delinquit. At eo periculo, & suspitionis causa cessante, accessus grave peccatum non erit. Cæterum quoad frequentiam atinet, spectandæ sunt præfixæ circumstantiæ scandali, sinistra suspitionis, & periculi, quia in frequentia facilius aderunt. Ideoque frequentem colloquutionem adolescentis cum moniali raro à lethali excusarem. Verum si illæ circumstantiæ celsent, satis probabile existimo, solam esse culpam venialem, nisi superioris monito præceptum adesset, quia non videtur res gravis. Textus autem in *cap. Monasteria*, graves pœnas indicens, nec est consuetudine reuocatus, non obstat. Nam illæ pœnæ statutæ non sunt aduersus frequentantes absolute, sed aduersus frequentantes postquam à superiore monitione præceptum fuerint correcti, ut constat ex illis verbis: *per Episcopum arceantur*, id est, per Episcopum monitione corrigantur, ut exponit Cardia & Ioan. Andr. *ibi.* mecum Suar. *tom. 4. l. 1. cap. 10. num. 25.*

254
Hoc defen-

CAPVT

CAPVT X.

Circa actus iudiciales Religiosus interdictos.

DV BIVM LXIV.

Religiosus, qui in Cathedrali Ecclesia dignitatem non habet, potestne, esse index conservator?

256
Nonnulla
suppono

SUPPONO: Religiosum forensis & Ecclesiastici negotij indicem esse non posse nisi licentia sui Praelati, & Monasterij vilitate interveniente, capit. Monachis, l. 2. ex Tarraconensi 16. quest. 1. licentiam vero hanc concedere posse non solum Generalem Praelatum, & Provincialem, sed & localem, quia verè est superior, Sanc. l. 6. decal. cap. 13. num. 8. A superiori regula excipi Religiosos D. Francisci, quibus ob speciale institutum prohibita est qualibet in iure assistentia. Clement. exini de paradiso, de verbor. significat. His autem exceptis, posse Religiosos esse Episcoporum Vicarios ex Praelatorum licentia in ius arbitros. In iudic. Allessores. Indices delegatos Episcoporum: pontificis autem solos Praelatos. Qui autem dicendum de indice conservatore, qui à Pontifice designatur pro miserabili personarum defensione, scilicet videlicet in n. papillio n. leum n. de creptorum, ac Religiosorum? Nam Religiosus, qui in Cathedrali Ecclesia dignitatem non habet, possit index conservator esse.

257
Non potest. de offic. delegati in 6. Limitans textum in cap. Statutum. In illo enim cap. statuitur conservatores esse non posse nisi Episcopos, aut aliorum superiores, vel Abbates, vel dignitates, vel personatus in ecclesiis Cathedralibus seu collegiatis obtinentes. Sic Barbosa p. 3. de potest. Episc. allegat. 106. num. 8. Miranda manu. Praelator. tom. 1. quest. 47. a. 2. Molina tom. 6. de iust. d. 29. num. 3. Mann. tom. 1. 99. Regul. qu. 65. a. 2.

258
Potest plane, licet in Cathedrali Ecclesia dignitatem non habet, quia si privilegia Societatis sua spectentur, quilibet superior Regularis in iudicem conservatorem, ut constat ex Bulla Gregor. X. II. edita anno 1573. sic Mannel tom. 1. 99. regul. quest. 65. a. 3. Palao tom. 3. de stat. vel g. d. 4. pun. 12 §. 1. num. 91. Sanchez l. 6. decal. c. 13. n. 79.

259
Auctoritas
resoluta.

Ego autem, quod quid sit de hoc privilegio societatis, & de cap. fin. de offic. delegati. Affirmo cum Palao, standum esse constitutioni Clement. VIII. editae anno 1592. & Gregor. XV. editae anno 1621. quarum tenorem refert Barbosa tom. 1. de potest. Episc. alleg. 106. num. 55. quibus cauetur, nullum alium con-

servatorem eligi posse ex Regularibus, nisi qui qualitates habeat in cap. Statutum praescriptas, designantque index sit in synodo Provinciali, seu Diocesano. Et ob hanc causam querente Arch. episcopo Turritano, an Regulares unus conventus, Monasterij, vel domus, aliquem Priorem, seu Guardianum, vel quemvis alium quavis dignitate Regulari fulgentem in suum Conservatorem eligere, vel deputare possent: Sacra Congregatio Cardinalium respondit 6. Octobr. anno 1617. non posse. Sic Barbosa n. 5.

DV BIVM LXV.

Quando Religiosus propriam causam defendit, si peculium non habeat, expensae sumuntur à Monasterio exhibenda?

REGULA certissima est, nullum Religiosum posse esse actorem, vel reum in iudicio Plurimum in causis civilibus, quia cum omnia iura de prohibitione, iura, & actiones in Monasterium transiunt, si stulerit, non ipse, sed Monasterium petere, vel habere respondere debet. In causis vero criminalibus possit actionem intentare nisi de licentia sui Praelati, si autem praesumpta sui superioris, quae censetur vel rem. concessa superiore absente, & non relinquentem procuratorem, quia Monachus sui iuris non est, sed Religionis, ac proinde non ipse, sed Religio iniuncta actionem intentare debet, leg. sed si unus, §. aut Praetor ff. de iur. iur. Aliqua exceptiones hac Regula patitur, quibus Religiosus actor, & reus esse potest tam in civilibus, quam in criminalibus abique Praelati sui facultate, ex licentia tamen à iure concessa. Primum, si beneficium habeat saltem manuale, qui eo tempore liberam habet beneficij administrationem, ac sui iuris esse reputatur. Secundum, si ex licentia Praelati sit in studio litterarum, vel in alio negotio, agere, & conveniri potest pro contrahendis occasione studij, vel negotij celebratis, vel pro iniuria eo tempore accepta. Tertium, si superior sit absens, praesumatque Religiosus licentiam concessurum. Quarto, agere potest pro iuris sibi ex professione competentis conservatione, quale est, ne iniuste ab Ordine expellatur, neve alimonia communia ei denegentur, &c. Quinque, si intentanda esset lis circa professionis valorem, poterit agere abique Abbatis licentia, cum adversus illum pro iure libertatis in hac causa procedat. Sextum, poterit Abbatem ob delictum commissum accusare, si indicaverit expedire, quia in ea accusatione vilitatem Monasterij gerit. Item autem, quod de accusatione dixi, dicendum est de denunciatione iudiciali, quia haec accusationem imitatur secus de denunciatione fraternali, & Charitativa tendente ad solam fratris correctionem, quam quilibet Religiosus de quocumque alio agere potest iuxta Christi Domini praeceptum n. Mat. 18 si te non audierit, dic Ecclesi. Nunc comment. 2. de regul. num. 29. Eccl. 65. Azor. p. 1. d. 12. cap. 11. quest. 9. Sanchez l. 6.